

TARTIŞMA

MERİÇ VE İNANIN ^{ff} CİDEİNA SOEZERİİ (SİREL): YÜZLEKLER TANIM - LEKTOTİP - PARATİPLER VE TARTIŞMA" ADLI MAKALESİNE İLİŞKİN UYARILAR VE TARTIŞMA

*Some Remarks on the article of Meriç and İnan titled "Cideina soezerii
(Sirel): Outcrops, Description, Lectotype - Paratypes and Discussion"*

Ercüment SİREL

M.TA. Genel Müdürlüğü, MAT Dairesi, ANKARA

ÖZ: Cideina Sirel cinsi sırt tarafında bulunan orbitoidal lateral locaların varlığı ile karakterize olur. Bu latarel locaların bulunmamasına rağmen, bir foraminifer Meriç ve İnan tarafından Cideina olarak tanımlanmış ve resimlenmiştir. Yazarların karşılaştırma yaptıkları örnekler çok muhtemelen başka bir cinse aittir bu konudaki tartışma ikna edici görünmüyor. Sırt tarafta bulunan orbitoidal karakterli lateral localardan dolayı Sirtina Bronnimann ve Wirz cinsi Loeblich ve Tappan tarafından Lepidorbitoididae ailesine konmuştur. Sirtina ve Cideina cinsleri arasında çok sayıda benzer yapısal özellikler göz önünde tutulduğunda, Sirel, Loeblich ve Tappan'a uyararak Cideina cinsini Lepidorbitoididae ailesi içine koymuştur. Bununla birlikte, Sirel, orjinal tanımda bu tipler (ortak orbitoidal ve rotalid karakterli) için farklı bir aile (familya) ismi kullanılabileceğini açıkça söylemiştir. Bu gerçekler de yazarlar tarafından görmemezlikten gelinmiştir. Ayrıca, Cideina'nın tip tür adı, lektotip ve paratipler terimleri Meriç ve İnan tarafından yanlış kullanılmıştır.

ABSTRACT: The genus Cideina Sirel is characterized by the presence of the orbitoidal lateral chambers on the dorsal side of the shell. Despite of the absence of these lateral chambers, a foraminiferal beast was described and figured as Cideina by Meriç ve İnan. Regarding that the comparisons materials of the authors is very probably a quite different genus, the discussion seems to be principally inconclusive. Because of the presence of the orbitoidal lateral chambers on the dorsal side, Sirtina Bronnimann and Wirz was placed in Lepidorbitoididae by Loeblich and Tappan. Considering numerous structural similarities between Sirtina and Cideina, Sirel followed Loeblich and Tappan and placed the Anatolian genus Cideina also in Lepidorbitoididae. In the original description, however, Sirel clearly remarked that a distinct family name should be used for such types. These facts also seem to be completely ignored by the authors. On the other hand the name of the type species of Cideina, the terms of the lectotype and paratypes have been used wrong by Meriç ve İnan.

UYARILAR YE TARTIŞMA

Meriç ve İnan (1993) bu dergide yayınlanan makalelerinde, Cideina cinsinin sırt tarafında bulunan lateral locaların orbitoidal bir karakteri göstermediği düşüncesinden yola çıkarak bu cinsin Rotaliidae Ehrenberg ailesi içinde gösterilmesi gerektiğini öne sürmektedirler. Yazarların bu görüşlerinin ciddi bilimsel hatalar içermeleri ve okuyucuyu yanlış bilgilendirecek-

leri kaygısı ile aşağıdaki düzeltme ve uyarıların yapılması gerekli görülmüştür.

Bu makale Meriç ve İnan (1993), adından ve içeriğinden anlaşılacağı gibi Sirel (1991) makalesini "Tartışma" amacını taşımaktadır. Bu tür "Tartışmaların" tartışılan makalenin yayınlandığı dergiye gönderilmesi gerekmektedir. Yazarlar bunu yapmamakla hata işlemişlerdir.

- Yazarların tamamen paleontolojik eleştirileri içeren makalelerinde malesef bir tek paleontolojik belgeye değinme yapılmamıştır (Meriç ve İnan, 1993, s. 48).

- Cideina cinsinin en önemli özelliği orjinal tanımında da belirtildiği gibi, ergin fertlerin sırt tarafındaki birkaç sıra orbitoidal özellikleri lateral locaları içeren tabakaların bulunmasıdır. Bu özellik ergin fertlerin aksel kesitlerinde, aksel düzleme paralel veya çok hafif eğik geçmiş akselimsi kesitlerde açık olarak görülür (Sirel, 1991, lev. I, şek. 1,3-11). Meriç ve İnan tip lokalite dışında, başka bir yerde (Taşlıca köyü; Reşadiye - Tokat) toplayıp tanımını yaptıkları ve resimledikleri foraminifer taksonunu Cideina soezerii olarak adlandırmışlardır. Yazarların aksel düzleme paralel geçmiş iki akselimsi kesitinde (Meriç ve İnan, 1993, lev. II, şek. 5, 6) sırt tarafta lateral localar görülmektedir. Onların lateral localar olarak adlandırdıkları yapıyı gösteren ekvatoryal düzleme hafifçe eğik geçmiş diğer iki kesitte (Meriç ve İnan, 1993, lev. II, şek. 7, 8) görülen yapılar ise lateral loca olmayıp, son bazende sondan bir evvelki localarda görülen "Septal Flap" den dolayı oluşan ikincil loca bölünmeleridir. Bu tip yapılar güncel paleontolojide cins karakteri olarak alınamaz. "Septal Flap"den dolayı oluşmuş bu tip yapılara en güzel örnek Daviesina ruida (Schwager)den verilebilir. Bu tip yapılar onu başka cinse taşımaya yetmez (Caus, Hottinger, Tambareau, 1980; fig. 5; p. 1052; fig. 71 - M; pi. 4, fig. 1,2). Bu nedenle lateral locaları olmayan Meriç ve İnan'm bu formlarının başka bir cinse ait olduğu düşünülmelidir.

- Bugüne kadar değişik yazarlar tarafından çok sayıda Foraminifera sınıflandırması yapılmıştır, başlıcaları (Cushman, 1948), (Sigal, 1952), (Reiss, 1958), (Pokorný, 1958) ve (Loeblich and Tappan, 1964, 1987)'dir. Yazarlar bu sınıflandırmaları yaparken çeşitli cins özelliklerini baz olarak almışlar ve bunun sonucunda birbiri ile uyuşmayan birçok sınıflandırma ortaya çıkmıştır. Örneğin: Ak Deniz ülkeleri Tanesiyen - İlerdiyen'inde bol bulunan Miscellanea Pfender cinsi, Nummulitidae ailesinin en önemli karakteristiği olan "Marginal Cord" bulunmamasına rağmen (Meriç, 1983) ve (Loeb. and Tapp., 1964,1987) tarafından Nummulitidae ailesi içine konulmuştur. Çünkü yazarlar Miscellanea cinsinin başka özelliği olan localann dizilişlerinin

ve sarılma planını baz olarak almışlardır. Reiss, 1958 de, kabuk yapısını ve "Marginal Cord'un bulunmamasını esas olarak almış ve bu cinsi Miscellaneidae yeni familyası içine koymuştur. Bu tip çelişkili örnekler Foraminifera sınıflamalarında oldukça fazladır.

- Yazarlar, Cideina'nın sırt tarafında bulunan lateral locaları hiç bir literatür çalışmasına dayandırmadan "orbitoidal" bir özellik olmayacağını ve Cideina'nın Rotaliidae familyası içinde yer alması gerektiğini söylüyorlar (Meriç ve İnan, 1993, s. 48). Halbuki Cideina cinsine en çok benzeyen, yazarlarında en çok benzettikleri Sirtina Bronnimann and Wirz yeni cinsi yapılırken yazarlar sırt tarafta bulunan ve Cideina'nın lateral localarına benzeyen lateral locaların orbitoidal özellikler taşıdığını önemle vurgulamışlardır. "On the spiral side of Sirtina orbitoidiformis n. gen. n. sp., occur layers of lateral chambers as known from the typical orbitoids" (Bronnimann and Wirz, 1962, p. 519) ve "The spiral side, on the other hand, is covered by three to six layers of lateral chambers interspersed by relatively delicate pillars. Communication between lateral chambers is by basal stolons and by numerous fine pores. The dorsol mass, therefore, shows all the characteristics of the lateral layers of a typical orbitoidal foraminifer" (Bronn. and Wirz, 1962, p. 524). Bu özelliğinden dolayı bu cins en son yapılan sınıflamada Lepidorbitoididae ailesine konmuştur (Loeblich and Tappan, 1987, p. 648). Sirel 1991 de bu yoldan hareket ederek Sirtina cinsine çok benzeyen Cideina'yı Lepidorbitoididae ailesi içine koymuş ancak orbitoidal, rotalid ve değişik kanal sistemi içermesinden dolayı bu cinsin yeni bir aile içinde gösterilmesinin daha uygun olacağını orjinal tanımda belirtmiştir (Sirel, 1991, p. 69). Yazarlar maalesef bu uyarıyı görmemezlikten gelmişlerdir. Bu nedenlerle, yazarların Cideina için verdikleri Rotaliidae ailesi bu cins için uygun değildir.

- Meriç ve İnan'ın Cideina'nın dış süsleri ile ilgili görüşüne gelince: (Sirel, 1993, lev. I, şek. 12) incele-nirse, resmin sol köşesinde kanalların yüzeye eriştikleri deliğimsi yanklardan dolayı ağımsı bir görünüm dikkat çeker. Esas dış özellik olarak bu yapı alınmalıdır, çünkü yüzeye en yakın geçen kesit budur. Resmin sağ tarafında ve sağ üst köşesinde görülen poligonalsi yapı yüzeyin biraz altından geçmiş ve kanalların kesitlerini gösterir. Bu yapılar üst süs özelliği olarak alınamaz.

- (Meriç ve İnan, 1993, s. 45) de Sirtina orbitoidiformis Bronnimann olarak yanlış yazılmıştır. Doğrusu "Sirtina orbitoidiformis Bronnimann ve Wirz" dir.

- Cideina soezerii (Sirel)'nin değişik yerlerde bulunduğu dair değinmeler yapılmış (İnan ve Temiz, 1992) ve (İnan ve Diğ., 1992), ancak bu belgelerde Cideina ile ilgili ne bir nota nede resme raslanmadı.

- Cideina Sirel cinsinin tip türünün adı Meriç ve İnan tarafından Cideina soezerii (Sirel) olarak yanlış kullanılmıştır, doğrusu "Cuvillierina soezerii Sirel, 1973'tür.

Zooloji Adlama Kurallarına göre, türün ilk incelendiği ve tanımının yapıldığı isim tip türün adı olarak alınır. Bu konuya açıklık getirmesi için bir kaç örnek incelenirse: Bullalveolina Reichel cinsi ilk olarak 1839 yılında d'Orbigny tarafından incelenmiş ve Alveolina olarak adlanmıştır. Daha sonra Reichel aynı örnekler üzerinde çalışmış ve değişik karakterler görerek yeni bir cins "BuMalveolina'yı tanımlamış ve ilk belirlenen isme sadık kalarak bu yeni cinsin tip türünü Alveolina bulloides" olarak vermiştir. Bu cinsin sistematik yazılışı:

Cins Bullalveolina Reichel, 1936

Tip tür Alveolina bulloides d'Orbigny, 1939

Yazarı aynı olan diğer örnek:

Cins Coleites Plummer, 1934

Tip tür Pulvinulina reticulosa Plummer, 1927

(Loeb. and Tapp., 1987, p. 643),

- Yazarlar lektotip ve paratip (doğrusu paralektotip) terimlerini yanlış kullanmışlardır. "International Code of Zoological Nomenclature, XV International congress of Zoology, 1964" göre:

- Yeni bir tür yapılırken o türün özelliklerini en iyi gösteren örnek "Holotip"dir (Madde 73 a).

- Holotipe yardımcı olarak kullanılan örnekler "Paratip"tir (Madde 73 D).

- Eğer yeni bir tür yapılırken bir holotip seçilemiyorsa veya seçilmemişse bu türe ait bütün örnekler "Sintip = Kotip"lerdir (Madde 73 c (i)). Uluslararası Zooloji Adlama Kuralları kotip kullanımını tavsiye etmez (Tavsiye 73E).

- Eğer yeni yapılmış bir türün holotipi yoksa her zoolog, sintiplerden birisini "Lektotip" olarak seçebilir (Madde 74a).

- Eğer lektotip olarak adlandırılan örnek sintipler arasından seçilmemiş ise, geçerliliği yoktur (Madde 74a **(0)**).

- Lektotipe yardımcı tipler de "Paralektotip"lerdir (Tavsiye 74E).

DEĞİNİLEN BELGELER

Bronnimann, P. and Wirz, A., 1962, New Maastrichtian Rotaliids from Iran and Libya: Eclogae Geol. Helv., 55, 2, 519-528.

Caus, E., Hottinger, L. et Tambareau, Y., 1980, Plissement du "septal flap" et système de canaux chez Daviesina, foraminifères Paléocènes: Eclogae Geol. Helv., 73, 3, 1045 -1069.

Cushman, J.A., 1948, Foraminifera, their classification and economic use: ed. 4, 605p., 55pl., Cambridge, Mass., Harvard University press.

İnan, N., Kurt, İ ve Demirbaş, M., 1992, Kretase - Paleosen geçişinde yeni paleontolojik bulgular: İğdirkireçtaşı (Koyulhisar - Sivas): 45. Türkiye Jeoloji Kurultayı Bildiri Özleri, s. 28, Ankara.

İnan, N. ve Temiz, H., 1992, Niksar (Tokat) yöresinde Kretase - Tersiyer geçişinin litostratigrafik ve biyostratigrafik özellikleri: Türkiye Jeoloji Bülteni, 35 / 1, 39 - 47, Ankara.

International Code of Zoological Nomenclature, 1964, XV International Congress of Zoology: Inter. Trust For Zoological nomenclature, London.

Loeblich, A.R., Jr., and Tappan, H., 1964, Sarcodina chiefly "The camobians" and Foraminiferida, in R.C. Moore, ed., Treatise on Invertebrate Paleontology, Part C, Protista 2, Lawrence: Geological Society of America and University of Kansas Press.

Loeblich, A.R., Jr., and Tappan, H., 1987, Foraminiferal genera and their classification, V.I, 907 P; V. II, 212 p., 847 pi.: New York (Von Nostrand Reinhold).

- Meriç, E., 1983, Foraminiferler: maden Tetkik ve arama Enstitüsü yayını, Eğitim Serisi No. 26, 280 p., 151 pl., Ankara.
- Sigal, J., 1952, Traite de Paleontologie: V. I, Masson et Cie, Paris.
- Meriç, E. ve İnan, N., 1993, Cideina soezerii (Sirel) : Yüzlemler - Tanım - Lektotip - Paratipler ve Tartışma: Türkiye Jeoloji Bülteni. 36, 45 - 49, Ankara.
- Pokorny, V., 1958, Grundzüge der Zoologischen Mikropalaontologie, V.1, 582 p., 549 text - fig., Berlin: VEB Deutscher Verlag der Wissenschaften.
- Reiss, Z., 1958, Classification of lamellar Foraminifera: Micropaleontology, 4, 51 - 70, pl. 1 - 5.
- Sirel, E., 1991, Cideina, a new foraminiferal genus from the Maastrichtian limestone of the Cide region (North Turkey): Mineral Res. Expl. Bull., 112, 65 - 70 Ankara.

Türkiye Jeoloji Bülteninde Yayımlanması İstenen Yazılarda Aranılan Nitelikler

Bülten'de yayımlanması istenen yazılar aşağıdaki niteliklerden en az birini taşımalıdır:

- 1) Jeolojiye yeni bir katkısı bulunan bir araştırma
- 2) Jeoloji alanında bilimsel ve teknik yöntemlerle yapılmış, özgün sonuçları olan bir çalışma
- 3) Jeolojinin herhangi bir konusunda daha önce yapılmış çalışmaları eleştireci bir yaklaşımla derleyen ve o konuda yeni bir görüş ortaya koyan bir eleştiri derleme (critical review)

Bülten'de yayımlanabilmesi için yazıların daha önce Türkçe olarak yayımlanmamış olması gerekir. Daha önce yabancı dilde yayımlanmış olan yazılar Türkiye'yi doğrudan doğruya ilgilendirdikleri ve/veya Türkçe konuşan geniş bir araştırmacı kitlesini yakından ilgilendirdikleri durumlarda Türkçe olarak Bülten'de yayımlanabilirler. Bu durumda yazının kapsamı bu bilgiler ile sınırlandırılmalıdır.

Bülten'de Türkçe ve İngilizce yayım dili olarak kullanılmaktadır, Bülten'de yer alacak ve her yazının hem Türkçe hem de İngilizce özetleri bulunmalıdır. Yazının başlığı ve resimlemelerin gerek şekil içi gerekse şekil dışı açıklamaları da Türkçe ve İngilizce olarak iki dilde hazırlanmış olmalıdır. Yazıların başlık, öz ve resimleme açıklamaları dışında kalan bölümlerinde kullanılan olağan dil Türkçe'dir. Türkiye dışında geniş bir araştırmacı kitlesini ilgilendiren yazıların İngilizce yazılmış özetleri ve özetleri çalışmanın ana unsurlarını aktarmak için yeterli olmadığı durumlarda yazı Bülten'de İngilizce olarak yayımlanabilir. Yazıların İngilizce olarak yayımlanması ancak bu koşullarda kabul edilir. Bu durumda yazının kapsam ve hacminin Türkiye dışındaki araştırmacıları ilgilendirdiği kadarıyla sınırlandırılması gerekir. Bülten'de yayımlanan yazıların İngilizce özünden başka birde İngilizce özetini yayımlamak olasıdır. Bu yola yazının İngilizce özünün yabancı bilim çevresine aktarılmasında yarar olan unsurları aktarmaya yeterli olmadığı durumlarda gidilmeli ve özet'in kapsamı bu amacın gerekleri ile sınırlandırılmalıdır. Daha önce yabancı dilde yayımlanmış olan yazılarda İngilizce özet verilemez.

1976 yılında yeniden düzenlenerek dağıtılmış olan "Türkiye Jeoloji Bülteni Yayım Kuralları" yürürlüktedir.

Bülten yayım kuralları TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası adresinden sağlanabilir.

Türkiye Jeoloji Bülteninde Yayımlanması İstenen Yazılarda Şekil Bakımından Aranılan Nitelikler:

- Yazının tümü çift aralıklı yazılmış ve otuz daktilo sayfasını geçmemelidir.
- Yazı ve ekleri bir asıl, iki kopya olmak üzere üç takım olarak yollanmalıdır.
- Yazı içindeki başlık düzeni ve değinilen belgeler Türkiye Jeoloji Bülteni Yayım Amaç ve İlkeleri ve Yayım Kuralları (Şubat 1976)'na uygun olmalıdır.
- Türkçe ve İngilizce öz yazılmalıdır.
- Şekil, Levha, Çizelge altı açıklamaları Türkçe ve İngilizce yazılarak ayrı bir liste halinde metne eklenmelidir.
- Şekil, Levha, Çizelgeler birbirlerinden ayrı olarak numaralanmalıdır.
- Fotoğraflar aydınlık olmalı ve parlak kağıda basılmalıdır
- Bütün çizimlerde çizgisel ölçek kullanılmalıdır.
- Levha sayısı 3'den çok olmamalıdır.
- Küçültüldüğünde katlanacak şekil sayısı 2 yi aşamaz. Bunlar iki bülten sayfasını aşmayacak şekilde küçültülebilmelidir.
- Küçültmeden sonraki en büyük şekil boyudan aşağıdaki gibi olacaktır. Şekil içi yazılarda ve sürsajda bu boyutların dikkate alınması gerekir.

Çift Sayfa	: Yan 23x30 cm	Dik 17x40 cm
Tek Sayfa	: Yan 17x23 cm	
Yarı Sayfa	: Yan 12x17 cm	Dik 8x23 cm

Submission of Manuscripts to the Geological Bulletin of Turkey

Manuscripts should carry at least one of the following qualifications:

- 1- A Geological research that has new contributions to geology.
- 2- A Geological research that includes new findings accomplished through scientific and technical methods.
- 3- A critical review of previously published geological researches. Such reviews should bear new results in criticized subjects.

Manuscripts should not have been published previously in Turkish elsewhere. Papers that have been previously published in foreign languages could be submitted to the Bulletin in Turkish if these papers are related to Türkiye's geology and/or include subjects that are in the interest areas of a wide group Turkish speaking researchers. In these cases content of the manuscript should be limited to the described information.

Turkish and English are the accepted publication languages of the Bulletin. Submitted manuscripts should include abstracts both in Turkish and in English. Title of the manuscripts and captions and inner explanations of figures should also be given in both languages. In sections other than titles, abstract, and figure explanations Turkish is used. But, papers can also be published in English too in case that the paper is in the interest scope of many foreign researchers and if abstract and summary of the paper are not explanatory enough to give major aspects of the research. English manuscripts can be accepted and published solely under these conditions. In such cases, volume and content of the paper should be limited to the interest areas of foreign researchers. It is also possible to publish English summary of the paper in addition to the English abstract. This option should be used when English abstract of the paper is not satisfactory enough to give adequate information to the foreign researchers. The content of the summary should also be limited to the aimed information. If the paper is previously published in foreign languages, English summary will not be accepted.

Geological Bulletin of Turkey Publication Guide that is reviewed and published in 1976 is valid. The guide book can be supplied from TMMOB- Chamber of Geological Engineers address.

Submission of Text and Figures

- All the text must be written in double space and should not exceed thirty pages.
  - All manuscript and appendices must be sent in the three sets one of which must be original
  - Headings and references used in manuscript should accord with the publication goals, principals and the guide book of the Geological Bulletin of Turkey (February, 1976)
  - Turkish and English abstracts must be submitted.
  - Figure, table, and plate captions must be listed in English and Turkish in a separate paper and attached to the text
  - Figure, table and plates must be separately numbered.
  - Photographs must be bright and printed on a quality paper.
  - In all drawings linear-scale must be used.
  - Number of plates should not be more than three.
  - Number of folded figures should not be more than two. Dimensions of folded figures after reduction should not exceed the size of two Bulletin pages.
  - The maximum size of a folded figure after reduction is given below.
- These size dimensions should be taken into consideration for internal explanations and hatching of the figure.

Double page :	side 23x30 cm	Vertical 17x40 cm
Single page :	side 17x23 cm	
Half page :	side 12x17 cm	Vertical 8x23 cm